

dr Barbara Wolny

KUL Jana Pawła II w Lublinie

Materiały dla uczestnika konferencji

Możliwości wspierania rozwoju osobistego ucznia – identyfikacja zdolności uczniów

Dziecko zdolne to takie, które z jednej strony ma bardzo dobry intelekt, doskonały słuch czy sprawne ciało, ale też ma chęć do odkrywania nowego, wychodzenia poza szablony i motywację do działania. Dopiero gdy to się nałoży, mówimy o talencie.

A. Kałuby – Korczak, Centrum Informacyjno – Konsultacyjne ds. Dzieci Zdolnych przy Specjalistycznej Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej Uniwersytetu dla Rodziców w Warszawie

Identyfikacja uczniów zdolnych wymaga wnikliwości i namysłu różnych osób (nauczycieli, rodziców, psychologów i innych specjalistów) w tym przyjęcie przez nauczyciela szerokiej definicji zdolności i uzdolnień oraz określonej teorii - koncepcji zdolności np. Gardnera, Piageta, Renzulliego czy Feldmana. Dobra znajomość ucznia – oparta na spojrzeniu teoretycznym (wiedza) i odniesieniu praktycznym (diagnoza – indywidualna praca) - pozwala właściwie wspierać ucznia zdolnego.

Diagnoza pedagogiczna – identyfikacja uczniów w ujęciu pedagogicznym

Prakseologiczny model pracy z uczniem zdolnym

- 1. Diagnoza** – rozpoznanie ucznia - im wcześniej tym lepiej (etap wczesnego dzieciństwa! ważny! – etap I – diagnozowanie zdolności – odkrywanie talentów i uzdolnień - praca we wszystkich obszarach) - **jak jest!**
- 2. Prognoza** – przewidywanie rozwoju zdolności - prognoza pozytywna.

3. **Programowanie** – planowanie pracy - formy, metody, środki - ewaluacja – opracowanie „ciekawej” oferty dostosowanej do konkretnego ucznia lub grupy uczniów.
4. **Realizacja** – monitorowanie zdolności – „trzymanie ręki na pulsie”.
5. **Ewaluacja** – diagnoza końcowa – kontrolna - co się zmieniło!

Przykłady dobrej praktyki

Wsparcie ucznia zdolnego – diagnoza podstawą identyfikacji i rozwoju uzdolnień ucznia

**Scenariusz zajęć pozalekcyjnych dla uczniów klasy pierwszej
wykorzystujący teorię inteligencji wielorakich Howarda Gardnera
ukierunkowany na rozwijanie i wspieranie mocnych i słabych stron ucznia**

Temat zajęć: W świecie bajek – z wizytą u „Czerwonego Kapturka”

Cel główny: rozwijanie zdolności i zainteresowań, w tym twórczego myślenia poprzez uczenie się zgodne z indywidualnym profilem inteligencji. Nauka przez zabawę.

Cele operacyjne:

Uczeń potrafi:

- wykorzystać swoje mocne i słabe strony w czasie wykonywania zadań,
- twórczo rozwiązywać zadanie w obszarze Ośrodka Zainteresowań,
- samodzielnie wykonać polecenie nauczyciela,
- aktywnie współdziałać w grupie.

Metody nauczania: praca z tekstem, rozmowa, dyskusja, pokaz, zajęcia rytmizujące, gry i zabawy, elementy dramy, praca indywidualna, grupowa, obserwacja.

Pomoce dydaktyczne: ilustracja lasu, papierowe opaski - maski, odtwarzacz płyt CD oraz pomoce edukacyjne w poszczególnych Ośrodkach Zainteresowań: książeczki Logico, korale matematyczne, materiały plastyczne, podkłady muzyczne, kartoniki z napisami do poszczególnych elementów zajęć.

Przebieg zajęć:

Rozpoczęcie zajęć. Powitanie przez maskotkę *Myszkę*: *Witam Was 2x, jak się dzisiaj czujecie? Ja czuję się dobrze i zapraszam Was do wspólnej naukowej zabawy. A Ty, np. Aniu jak się dzisiaj czujesz?* (pacynka zwraca się kolejno do dzieci). Pozytywne wzmacnianie samopoczucia uczniów.

Wytworzenie sytuacji inspirującej uczniów do zajęć: *Przygotowanie scenerii do zajęć np. kolorowa duża ilustracja lasu – w oddali domek babci, wykonana przez nauczyciela – wyeksponowana*

w centralnym miejscu sali.

1. Dzieci siedzą w kręgu. Maskotka przedstawia zagadkę: *Kto to taki, czy poznacie? Przez zielony las do babci idzie drogą mała dziewczynka. Czerwoną ma czapeczkę, a w koszyczku smakołyki, czy już wiecie??? Czy zgadniecie ... o uwaga wilk się skrada ... tak już wiecie??? ... ta dziewczynka to....* (Czerwony Kapturek).
2. Zaproszenie do zajęć – podanie tematu. Dzisiaj przeniesiemy się do bajkowej krainy. Nauczyciel pokazuje wyeksponowane opaski - maski bajkowych postaci: *Czerwonego Kapturka, mamy, babci, wilka, leśniczego*. Wzorcowe czytanie bajki przez nauczyciela. Chętne dzieci (w maskach) w czasie czytania bajki przedstawiają ruchem zachowanie np. *Czerwonego Kapturka* (improvizacja). (*Tekst bajki znajduje się w książeczce Logico*).
3. Rozmowa na temat bajki, omówienie treści, np. „Kto występuje w bajce”? Szukanie podpisów do poszczególnych postaci: *Czerwony Kapturek, mama, babcia, wilk, leśniczy*. Umieszczenie masek i podpisów na tablicy flanelowej (sprawdzanie rozumienia czytanego tekstu).

4. Praca w Ośrodkach Zainteresowań:

I zespół (inteligencja językowa) – Uczniowie układają historyjkę obrazkową pt. „Droga Czerwonego Kapturka do domku babci”. Na stoliku znajdują się przygotowane ilustracje, zadaniem dzieci jest ułożenie ich w odpowiedniej kolejności. Jedna kartka jest pusta – dzieci wymyślają zakończenie np. Powrót *Czerwonego Kapturka* do domu – wspólnie wykonują rysunek. Dopasowanie tytułów do obrazków (uczniowie na przygotowanych paskach papieru piszą tytuły do ilustracji). Następnie numerują poszczególne ilustracje według kolejności

zdarzeń (wzmacnianie inteligencji językowej, matematyczno – logicznej , plastycznej, intrapersonalnej i interpersonalnej).

Uczniowie w grupie mają do dyspozycji książeczkę „Czytamy bajki - Czerwony Kapturek”(Logico Piccolo).

II zespół (inteligencja matematyczno – logiczna) –Układanie z figur geometrycznych kwiatów, które Czerwony Kapturek zerwał dla babci. Następnie uczniowie wykonują zadania w dwóch grupach. (Pomoce dydaktyczne: figury logiczne, mozaika XXL)

1. Układanie działań do ilustracji (dzieci mają do dyspozycji korale matematyczne)

$$1+1+1+1+1=$$

$$5-2=$$

2. Tworzenie treści zadania, pytania do podanego działania (formuły matematycznej).
Uczniom towarzyszy konkretny obraz – ilustracja. Dzieci pracują na dużym arkuszu papieru – wspólnie wymyślają treść zadania – wzmacniania inteligencji: językowej, matematyczno – logicznej, interpersonalnej i intrapersonalnej.

III zespół (inteligencja wizualno – przestrzenna) – Projektowanie stroju dla „Czerwonego Kapturka”

Dzieci otrzymują kontury postaci „Czerwonego Kapturka” (duży format), projektują strój z różnych materiałów (kolorowa włóczka, skrawki materiałów, cekiny, plastelina, kolorowe papiery itd.)

Uczniowie przygotowują opis stroju: z jakich materiałów został wykonany projekt, liczą ile rodzajów materiału wykorzystali. Do dyspozycji mają zestaw „Mały majsterkowicz” (klej, nożyczki, taśma dwustronna itd.) – rozwijanie inteligencji: wizualno – przestrzennej, językowej, intrapersonalnej i interpersonalnej.

IV zespół (inteligencja muzyczna) – Improwizacja ruchowa „Taniec Czerwonego Kapturka”.

Uczniowie otrzymują instrumenty muzyczne, magnetofon z płytą CD (wersja instrumentalna „Zielony las” muz. M. Ziąber – płyta „Nasza klasa” cz. 1, kl. 1, MAC), szarfy, piłki, obręcze. Tworzą akompaniament oraz układ taneczny do muzyki. – rozwijanie spontanicznej ekspresji twórczej dziecka, wzmacnianie inteligencji muzycznej, ruchowej, intrapersonalnej i interpersonalnej.

V zespół (inteligencja przyrodnicza) – 1). Tropienie śladów wilka. 2). Ekologiczny las.

Uczniowie otrzymują ślady (odbicia) łap różnych zwierząt leśnych i domowych (przygotowane kartoniki). 1). Zadaniem zespołu badawczego jest wytropienie śladów wilka. Uczniowie mają do dyspozycji np. encyklopedię zwierząt, książeczkę „Zwierzęta domowe, hodowlane i leśne” Logico Piccolo. Uczniowie przygotowują informacje nt. warunków życia wilka. Odpowiadają na pytanie: *Co by było gdyby wilk chodził do szkoły?* 2). Zespół drugi

zajmuje się zadaniem z zakresu ekologii: *Czerwony Kapturek zgubił drogę do domku babci. W lesie znalazł dużo różnych śmieci (opakowania różnych produktów spożywczych: puszki, butelki plastikowe, opakowania spożywcze, papiery itp. lub ilustracje). Polecenie: Pomóżcie Czerwonemu Kapturkowi posegregować śmieci., a następnie opracujcie zasady „Jak należy dbać o las” – wzmacnianie inteligencji przyrodniczej, językowej, intrapersonalnej i interpersonalnej. Kształtowanie postawy twórczej i kompetencji naukowo – badawczych.*

Uwaga do realizacji zajęć: Dzieci pracują samodzielnie w miarę swoich możliwości. Nauczyciel wspiera aktywność uczniów.

5. Prezentacja zespołów. Nagradzanie przez „Maskotkę” wysiłku dzieci. Ocena wspierająca działalność uczniów – podkreślenie wysiłku i zaangażowania każdego ucznia.
6. Wspólna zabawa ruchowa z wykorzystaniem chusty pt. „Wilk i Czerwony Kapturek”. Dzieci siedzą na podłodze (siad prosty) trzymają chustę wysoko pod brodą. Pod chustę wchodzi jedno dziecko „wilk” i łapie „Czerwonego Kapturka” dotykając wybrane dziecko. „Złapany Czerwony Kapturek” zamienia się z wilkiem rolami.
7. Zakończenie zajęć : ewaluacja. Zdania niedokończone. Nauczyciel rozpoczyna zdanie – dzieci kończą wypowiedź np.:
 1. *Dzisiaj nauczyłem/am się....*
 2. *Z zajęć zapamiętałem/am....*
 3. *Najbardziej podobało mi się ...*
8. Zadanie domowe. Przygotujcie odpowiedź na pytanie: *Co by było gdyby Czerwony Kapturek przyjechał do mnie na wakacje?*